

Un candidat de poble per al poble

GERMAN CABALLERO

Li diuen Jesús Monleón i encapçala la llista d'Esquerra Unida a les Corts per la circumscripció de Castelló. Professor, músic, petit empresari i, malgrat ser de Xèrica (Alt Palància), un catalanoparlant compromès. El coneixem de prop.

La torre mudèjar de Xèrica, única al País Valencià, presideix aquesta població de poc més de 1.700 habitants. Encimbellada a la roca, amb les cases als seus peus, la torre observa el pas del temps, que a les comarques de l'interior, com ara l'Alt Palància, sembla transcórrer més lentament.

És dimarts, són les 11 del matí, i al forn dels germans Berganza, la dona que atén el personal informa que les campa-

nes toquen a mort perquè ha faltat Encarna Cañizares, tot i que “no es trobava malalta”. Jesús Monleón, que ha anat a comprar-li unes *margaritas* [magdalenes], tampoc no s'ho pot creure.

—Vaig parlar amb ella diumenge i es trobava perfectament!

Monleón té 46 anys i en fa 12 que és regidor d'EUPV a Xèrica, una vila situada 70 quilòmetres al nord-oest de València, a mig camí entre Sogorb —capital de

la comarca— i Barraques, que marca el límit amb l'Aragó.

Monleón té a càrrec les àrees de medi ambient, urbanisme i esport: 300 euros mensuals per 10 hores setmanals, tot i que n'hi dedica moltes més. Avui, que ha plogut a vessar, marxarà a comprovar si els camins rurals de Xèrica són transitables. I és que feia bastants anys, des del 2000, que el Palància no baixava amb un cabal tan copiós.

“És un riu 100% valencià”, presumeix Monleón, que parla un català perfecte, après a través dels llibres, de les cançons i del contacte amb la gent de Catarroja, Torrent, València i Sagunt, on ensenya música a sis centres d'atenció a la gent gran. Tan sols va poder estudiar un parell d'anys la llengua a l'escola —els dos últims anys abans de passar a la universitat— però n'és un defensor entusiasta. L'enorgulleix que l'1 d'abril Xèrica siga

GERMAN CABALLERO

Jesús Monleón, fotografiat amb algunes de les passions que cultiva: els arbres monumentals de Xèrica, el seu poble; la banda de música de què és percussionista, i el turisme actiu.

la primera població d'una comarca íntegrament castellanoparlant que acull una Trobada d'Escoles en Valencià.

“Ací tots els xiquets l'aprenen a escola, cap pare no en demana l'exempció. Són conscients de la importància de saber-lo, si és que volen que competesquen en igualtat de condicions, en acabar els seus estudis”, fa saber Monleón, que governa en coalició amb el PSPV-PSOE, el partit que ostenta la vara de comandament des del 1995, ara fa 20 anys.

L'alcalde actual és Amadeo Edo, que, curiosament, també s'expressa en la llengua de March. En el seu cas, perquè és fill de Vistabella del Maestrat, des d'on va arribar a Xèrica quan tenia 5 anys. L'empat a quatre regidors entre populars i socialistes a les eleccions municipals del 2011 va desfer-lo Monleón, a qui el PP va votar *in extremis* perquè fóra el primer edil, en detriment d'Edo. Ell, però, va evitar aquell pacte *contra natura* i va optar per la continuïtat.

“Tant de bo Jesús siga escollit diputat, és molt necessari”, confessa l'alcalde, conscient de la importància de vehicular les demandes locals –i de la comarca sencera, poc poblada– a través seu. “De la Diputació, no esperem res: només un dels 33 municipis de Castelló governats pels socialistes, ha aconseguit signar-hi un conveni”, es lamenta.

Un regidor polièdric. Fins a les eleccions del 24 de maig, però, Monleón encara serà un regidor polièdric, amb moltes facetes interessants que l'allunyen de la imatge de polític convencional.

Enamorat de la natura, des de l'Ajuntament ha impulsat el reconeixement de l'elevat valor paisatgístic de Xèrica, una població que, a l'estiu, multiplica per dos els seus habitants. El riu i les temperatures suaus en són el principal reclam, però Monleón vol popularitzar els arbres catalogats com a monumentals, que hi abunden –la mostra fotogràfica al centre sociocultural El Socós n'és un bon tast–, i alguns escenaris de la guerra del 1936, que ací va ser especialment cruenta.

A Xèrica tan sols hi ha vuit militants d'EUPV. Vist així, encara resulta més meritòria la seua elecció com a cap de llista per una circumscripció on aquesta formació ha tingut diputats com Ramon Cardona, Carmen Cana o Marina Albiol, que el maig passat va emigrar al Parlament d'Estrasburg i va ser substituïda per Víctor Tormo.

GERMAN CABALLERO

Així com a València i a Alacant va haver-hi més disputa, la candidatura de Monleón va generar un consens important. Malgrat no pertànyer al Partit Comunista del País Valencià (PCPV), l'única llista alternativa que li van plantejar a les primàries va ser una d'integrament femenina, encapçalada per Fani Rubert.

A les Corts, anhela potenciar una visió més comarcal i de país –menys provincialista– del territori. “Quin sentit té un consorci provincial de bombers per comptes d'un d'autonòmic, per exemple? Als incendis de la Calderona, l'any 2004, o als del 2014 ací, els bombers van centrar-se a les seues províncies només, i això no pot ser”, explica. Voldria “uns consells comarcals on estigueren representats els municipis i els representants corresponents del tractament de residus, de l'ensenyament, de la sanitat... Però que no costaren un euro als ciutadans”

Llicenciat en Econòmiques per la Universitat de València, Jesús Monleón ha posat en funcionament una petita empresa de turisme actiu –lloguer de bicicletes de muntanya i canoes– que atrau l'atenció de gent de llocs tan allunyats com Escandinàvia o els Estats Units.

“Molts vénen a fer la Via Verda de Ojos Negros”, un antic trajecte ferroviari de 67 quilòmetres que uneix les poblacions de Barraques (Alt Palància) i Algimia d'Alfara (Camp de Morvedre). La seua empresa, Hardacho, significa ‘fardatxo’ en xurro, unes particularitats

“Els 11.000 vots que ens calen per tenir un diputat de les comarques de Castelló, els traurem de segur”

lingüístiques arrelades a Terol i l'interior castellanoparlant del País Valencià que Monleón també s'estima. De fet, conjuntament amb molta altra gent, han registrat 15.000 mots xurros.

“Els qui parlen valencià, als castellanoparlants els diuen xurros, despectivament, però aquesta és una característica que molts duem amb orgull”, rebla ell. “No obstant això”, afegeix, “hem patit molt la pèrdua de Canal 9, que ens feia sentir el valencià com a llengua pròpia i que va aconseguir que molts s'hi familiaritzaren, perquè era l'única televisió en què apareixíem, ni que fóra per parlar de l'oratge o en algun programa de medi ambient”.

L'activitat sociocultural a Xèrica és més densa del que podria semblar. Dissabte passat, 28 de març, la població va acollir la seua 7a Calçotada Popular, amanida de jocs tradicionals.

Com a molts municipis del nord del País Valencià, un dels costums locals que gaudeix de més seguidors són els bous al carrer, que Monleón defensa, ni que siga tímidament, en contraposició a les corregudes, on l'animal sí que mor. “A Esquerra Unida estem contra les corregudes de bous, però entenem que els bous al carrer són una altra cosa. Ara bé, no ens sembla bé la seua declaració com a Bé d'Interès Cultural ni la pressió que ha fet el lobby del sector perquè això haja estat així”.

Sens dubte, un tema conflictiu, com ho és el parany [vegeu EL TEMPS núm. 1.580], modalitat de caça que té molts seguidors i genera discussions al si d'unes altres formacions. “A EUPV, ho tenim

clar”, assegura Monleón, “perquè la mort de l'animal, en aquest cas dels tords, ens sembla una ignomínia; no es pot fer servir l'expressió tradicional per consentir una bestiesa d'aquesta mena”.

Quan vol descarregar adrenalina, Jesús Monleón practica una afició més pacífica i que també compta una legió de seguidors al País Valencià: la música. És percussionista de la Societat Musical Otobesa, el nom que rep la banda de Xèrica, d'una seixantena de membres. Especialista en rondalles, imparteix classes al Centre Aragonès del Port de Sagunt des del 1998.

Li farà falta, la descàrrega d'adrenalina, amb vista al cicle electoral tan tens que s'acosta. La irrupció de Podem ha posat contra les cordes Esquerra Unida, però Monleón és plenament optimista: “Seria injust que no arribàrem al 5% dels vots que calen per entrar a les Corts, el nostre grup pot presumir d'haver fet una feina molt bona, malgrat tenir únicament cinc diputats.”

Darrerament, cada dimecres visita el grup parlamentari per familiaritzar-s'hi. Sobre Podem, es mostra escèptic: “No conec les seues propostes per al País Valencià, ni tan sols no sé si li pensen dir així. Quan he escoltat parlar Antonio Montiel, l'he vist navegar en excés”. “Amb tot, benvinguts siguen, els de Podem, ja que es tracta d'una altra proposta progressista, i al país, li aniria molt bé un gran acord d'esqueres que el redrexe”, diu. A la comarca, el cercle de Podem es diu en la variant xurra: *rolde*.

“Ha sigut una llàstima no haver arribat a un acord preelectoral autonòmic amb Esquerra Republicana del País Valencià”, es plany, “però malgrat tot, confie que els 11.000 vots de les comarques de Castelló que ens calen per tenir-hi representació, els traurem de segur”.

A Xèrica, la idea que Jesús Monleón siga diputat, els fa el pes. L'hagen votat o no, tothom en parla molt bé. Un home de poble delerós de ser escollit pel poble. Pel poble valencià.

Victor Maceda